

Regionalne wsparcie błękitno-zielonej transformacji miast - w poszukiwaniu dobrych projektów

Adam Mikołajczyk

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Negatywne konsekwencje zmian klimatu w Pomorskim

Wnioski z analizy sytuacji z SRWP 2030

Nadmorskie położenie powoduje, że region jest szczególnie zagrożony występowaniem ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych, do których należą m.in.:

- ✓ intensywne opady, burze, sztormy oraz powodzie
- ✓ silne i porywiste wiatry

Obserwuje się zarówno:

- ✓ spadek poziomu naturalnej retencji wodnej w wielu miejscach regionu
- ✓ jak również rosnący problem w miastach, gdzie funkcjonują niewydolne systemy zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych

Wyzwaniem staje się odpowiednie zarządzanie tymi wodami

Potrzeba adaptacji do zmian klimatu oraz ograniczanie ich skutków wymusza konieczność:

- ✓ rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury

Zagospodarowanie wód opadowych

Ewolucja wsparcia z poziomu regionalnego

RPO 2007-2013

- ✓ koncentracja na budowie, rozbudowie lub przebudowie systemów odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych
- ✓ dofinansowano 8 projektów mniejszych miast kwotą prawie 32 mln zł

RPO 2014-2020

- ✓ koncentracja na przedsięwzięciach przyczyniających się do zwiększania retencji wody i minimalizacji skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych takich jak nawalne deszcze czy susza
- ✓ dofinansowano 12 projektów mniejszych jst kwotą ponad 132 mln zł
- ✓ ponadto wspierane były systemy informowania i ostrzegania o zagrożeniach, w szczególności powodziowych oraz służby ratownicze
- ✓ dofinansowano 8 projektów kwotą ponad 15 mln zł

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Ogólny podział finansowy FEP 2021-2027

Cel Polityki	Udział %	mln EUR	Priorytet	Udział	mln EUR
1. Bardziej inteligentna Europa (EFRR)	15,3%	183,8	1. FE dla konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza	15,3%	183,8
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa (EFRR)	40,8%	491,3	2. FE dla zielonego Pomorza	28,5%	342,9
			3. FE dla mobilnego Pomorza	12,3%	148,4
3. Lepiej połączona Europa (EFRR)	20,8%	250,7	4. FE dla lepiej połączonego Pomorza	20,8%	250,7
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+/EFRR)	100% EFS+ 19,4%	477,2 233,5	5. FE dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)	100,0% (EFS+)	477,2
			6. FE dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)	19,4%	233,5
5. Europa bliżej obywateli (EFRR)	3,7%	45,0	7. FE dla Pomorza bliższego obywatelom	3,7%	45,0
Pomoc Techniczna (EFRR+EFS+)		70,2	8. Pomoc techniczna (EFS+)		20,1
			9. Pomoc techniczna (EFRR)		50,1
Ogółem FEP 2021-2027 (mln EUR)			1 751,8		
			1 254,4 (EFRR) + 497,4 (EFS+)		

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Priorytet 2. Fundusze europejskie zielonego Pomorza (EFRR)

CS	Zakres tematyczny	mln EUR
i	Efektywność energetyczna + systemy ciepłownicze	160,7
ii	Odnawialne źródła energii	42,5
iv	Adaptacja do zmian klimatu	46,8
v	Gospodarka wodno-ściekowa	21,2
vi	Gospodarka obiegu zamkniętego	54,0
vii	Różnorodność biologiczna i ochrona przyrody	17,6

Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych wraz z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na naturze

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ dalsza ewolucja wsparcia w kierunku koncepcji „miasta jak gąbka”
- ✓ zatrzymanie wód opadowych i roztopowych w miejscu wystąpienia
- ✓ odprowadzenie tylko nadmiaru wód, których nie uda się retencjonować w miejscu opadu
- ✓ nacisk na wykorzystanie błękitno-zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na naturze
- ✓ dostępna alokacja: 46 757 975 EUR (nieco ponad 200 mln zł)

Oczekiwane projekty

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ budowa, rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury bazującej przede wszystkim na rozwiązaniach opartych na naturze, np.:
 - niecki bioretencyjne
 - rowy bioretencyjne i infiltracyjne
 - ogrody deszczowe
 - pasy zieleni połączone z infiltracją
 - stawy retencyjne
 - muldy chłonne
- ✓ budowa, rozbudowa:
 - różnego rodzaju form mikroretencji
 - zbiorników retencyjnych
 - systemów infiltracyjnych
 - systemów sedymentacyjno-biofiltracyjnych
 - powierzchni przepuszczalnych oraz przebudowa powierzchni nieprzepuszczalnych na przepuszczalne (np. na boiskach, parkingach, placach, podwórzach), których celem jest przede wszystkim zatrzymanie wód opadowych w miejscu opadu

Oczekiwane projekty

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ działania dotyczące zwiększania powierzchni zieleni na terenach miast i wsi, np.:
 - parków
 - zieleńców
 - zieleni ulicznej
 - zieleni osiedlowej
 - zielonych podwórek
 - zielonych dachów i ścian budynków
 - ogrodów deszczowych
 - zielonych przystanków komunikacji miejskiej
 - łąk kwietnych
 - lasów kieszonkowych Miyawakiego
- ✓ budowa, rozbudowa indywidualnych i zbiorczych systemów zatrzymywania, zagospodarowania i wykorzystania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania tworzących element systemu retencji

Oczekiwane projekty

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ działania dotyczące renaturyzacji obszarów od wód zależnych, utrzymania i rozwijania naturalnej retencji poprzez m.in. zachowanie i odtwarzanie lokalnych mokradeł, torfowisk, śródpolnych oczek wodnych
- ✓ budowa, rozbudowa systemów monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania wystąpienia zagrożeń naturalnych, a także szybkiego reagowania
- ✓ zakup specjalistycznego wyposażenia oraz budowa, rozbudowa infrastruktury, niezbędnych w celu prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków katastrof naturalnych lub awarii chemiczno-ekologicznych dla jednostek ochotniczych straży pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Wybrane warunki realizacji projektów

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ wsparcie dla miast i miejscowości do 20 tys. mieszkańców i stolic powiatów do 15 tys. mieszkańców
- ✓ możliwe będzie także wsparcie dla projektów realizowanych w miastach i miejscowościach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców oraz w stolicach powiatów od 15 tys. do 100 tys. mieszkańców, objętych strategią ZIT, które zakwalifikowały się w naborze wniosków do dofinansowania z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, ale nie otrzymały wsparcia finansowego (tzw. lista rezerwowa)

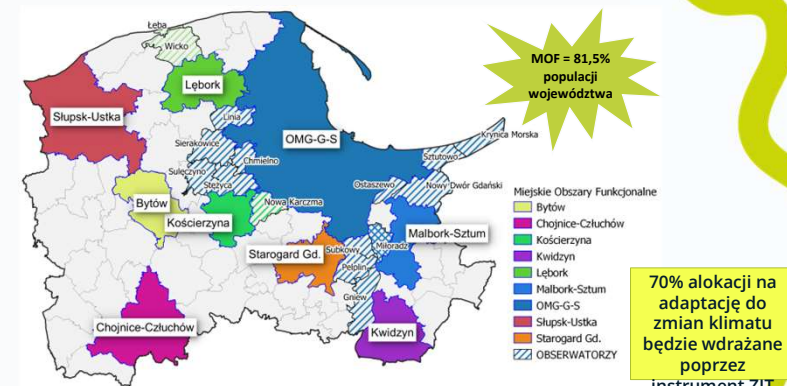
Wybrane warunki realizacji projektów

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

- ✓ projekty obejmujące budowę, rozbudowę kanalizacji deszczowej muszą:
 - wynikać z miejskich planów adaptacji do zmian klimatu lub innych dokumentów wskazujących na istnienie ryzyka powodziowego na obszarze objętym projektem (strategia ZIT, gminne programy ochrony środowiska)
 - być realizowane w połączeniu z elementami, które mają na celu zatrzymanie wody w miejscu opadu, takimi jak błękitno-zielona infrastruktura bazująca przede wszystkim na rozwiązaniach opartych na naturze

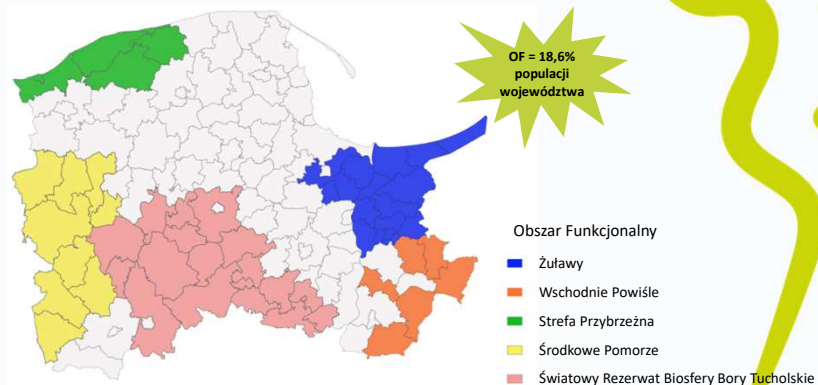
Instrumenty terytorialne w FEP 2021-2027

Zakres terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)

Instrumenty terytorialne w FEP 2021-2027

Zakres terytorialny Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych (ZPT)

Instrumenty terytorialne w FEP 2021-2027

Przykładowe propozycje projektów zgłaszanych w ramach instrumentu ZIT

- ✓ Adaptacja do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami na terenie MOF Słupsk - Ustka
- ✓ Adaptacja i mitygacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (Sztum)
- ✓ Zagospodarowanie wód opadowych, rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w Gminie Kartuzy
- ✓ Poprawa zagospodarowania wód opadowych na terenie miasta Człuchów
- ✓ Tworzenie systemu zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania poprzez budowę lokalnych zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Bytów
- ✓ Wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu w Gminie Stegna

